

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเกิดปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ ที่มีผลสืบเนื่องมาจากความเจริญทางด้านการศึกษา เทคโนโลยี การคมนาคม ทำให้สังคมของไทยในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นหลายด้าน มีลักษณะการเป็นสังคมนานาชาติมากขึ้น มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ได้อย่างรวดเร็ว การที่ประเทศไทยเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ความจำเป็นในการเพิ่มบทบาทการจัดการการผลิตและการนำเอาทรัพยากรที่มีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ภาคเกษตรมีความสำคัญต่อการกำหนดความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ของประเทศ ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน ประชาชนส่วนใหญ่ยึดอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลัก ถึงร้อยละ 62.46 (รายงานกิจการ ร.ก.ส. งบดุล งบกำไรขาดทุน รอบปีบัญชี 1 เมษายน ถึง 31 มีนาคม 2540) ผลผลิตจากการเกษตรนอกจากมีความสำคัญในฐานะที่เป็นสินค้าอุปโภคบริโภคที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตของประชาชนแล้ว ยังเป็นปัจจัยหลักในภาคอุตสาหกรรมที่มีผลต่อเนื่องจากภาคเกษตรกรรม รวมทั้งเป็นสินค้าส่งออกที่สำคัญของประเทศ (ปัจจัยที่มีผลต่อการชำระคืนเงินเชื่อการเกษตรของเกษตรกร ลูกค้า ร.ก.ส. 2542)

การพัฒนาประเทศเกษตรกรรม ไปสู่ภาคอุตสาหกรรมเกษตรต้องอยู่บนพื้นฐานของอุตสาหกรรมเกษตรที่มีความพร้อมของทรัพยากร โดยเฉพาะทรัพยากรทางการเกษตร วัสดุ เหลือใช้จากการผลิต ผลผลิตทางการเกษตร ประกอบกับแรงงานที่ว่างงานจากภาคเกษตรกรรมซึ่งมีจำนวนมาก หากมีการส่งเสริมและพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตสินค้าที่แปรรูปจากการผลิตการเกษตร และวัสดุที่เหลือใช้ในชนบท โดยให้เกษตรกรมีความรู้และสามารถนำความรู้นั้นไปปรับปรุงและใช้ในการผลิตสินค้าการเกษตรได้ในระดับครัวเรือน และนำไปสู่ภาคอุตสาหกรรมเกษตรได้ จะเป็นส่วนช่วยเสริมรายได้ ให้ครัวเรือนชนบทได้มีทางเลือกมากขึ้น อันเป็นรายได้เสริมให้กับครอบครัว นอกจากนี้ยังเป็นการลดการเคลื่อนย้ายแรงงานเข้าสู่เมืองอีกทางหนึ่งและเป็นแนวทางใช้ประโยชน์จากผลผลิตการเกษตรให้เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพและหลากหลายและยังเป็นเรื่องเกี่ยวกับเกษตรโดยตรง มีผลต่อประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ เป็นแนวทางกระจายรายได้ไปสู่ชนบทได้อย่างมีประสิทธิภาพ นับว่าเป็นการพัฒนาประเทศที่คนส่วนใหญ่ของประเทศที่มีส่วนร่วมและ ได้รับผลประโยชน์มากที่สุด (วิชาการปริทัศน์, 2538)

ธนาคารเพื่อการเกษตรและ สหกรณ์ การเกษตรคั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2509 ตามพระราชบัญญัติของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (พ.ร.บ. ธ.ก.ส.) พ.ศ. 2509 มีวัตถุประสงค์ให้ความช่วยเหลือทางการเงิน เพื่อส่งเสริมอาชีพการเกษตร หรือดำเนินงานของเกษตรกร กลุ่มสหกรณ์การเกษตร หลังจากให้สินเชื่อเพื่อการผลิตมาระยะหนึ่งพบว่า การให้สินเชื่อของ ธ.ก.ส. นั้นส่วนใหญ่เป็นสินเชื่อเพื่อการผลิต ยังไม่ครบวงจรขาดขั้นตอนสำคัญคือ ขั้นตอนหรือกระบวนการเพิ่มมูลค่าของผลผลิตทางการเกษตร (รายงานกิจการ ธ.ก.ส. งบดุล งบกำไรขาดทุนรอบปีบัญชี 1 เมษายน ถึง 31 มีนาคม 2542)

ในปี 2535 ธ.ก.ส. ได้แก้ไขเพิ่มเติม พ.ร.บ. ธ.ก.ส. ให้มีวัตถุประสงค์ให้ความช่วยเหลือทางด้านสินเชื่อการเกษตรกลุ่มเกษตรกรและสหกรณ์การเกษตรสามารถประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตร โดยตั้งเป้าหมายว่าเกษตรกรสามารถยึดอาชีพแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรเลี้ยงครอบครัวได้

อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง เป็นจังหวัดที่ทำการเกษตรกันอย่างกว้างขวาง โดยพื้นที่ทำการเกษตร จำนวน 109,517 ไร่ มีเกษตรกร จำนวน 12,474 คน พื้นที่ส่วนใหญ่ปลูก ข้าว, สับปะรด, ถั่วเหลือง, ถั่วงอก, หอม, กระเทียม ผลผลิตในการเกษตรที่ได้ต่อปีซึ่งมีจำนวนมาก สามารถนำมาแปรรูปในตัวผลิตภัณฑ์ ให้มีความหลากหลาย ดังนั้นเมื่อ ธ.ก.ส. พิจารณาให้กู้ แก่เกษตรกรเพื่อเกษตรกรก็จะทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้นเป็นผลดีกับตัวเกษตรกรและ ธ.ก.ส.อีกทางหนึ่งด้วย

ดังนั้นผู้วิจัยมีความต้องการศึกษา ความต้องการสินเชื่อเพื่อประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตรของเกษตรกรลูกค้าว่ามีมากน้อยเพียงใด และปัจจัยใดบ้างที่มีผลต่อความต้องการสินเชื่อ ในการประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร เพื่อใช้เป็นแนวทางที่ ธ.ก.ส. จะได้ปรับปรุงแก้ไขในการให้สินเชื่อประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตรต่อไปได้

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการสินเชื่อเพื่อประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตรของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางด้านบุคคล เศรษฐกิจ – สังคม กับความต้องการสินเชื่อเพื่อประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตรของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

3. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะ ในการขอสินเชื่อเพื่อประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตรของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

ผลการศึกษาใช้เป็นแนวทางพื้นฐานในการให้สินเชื่อกับเกษตรกรเพื่อใช้ในการประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตร ของ ธ.ก.ส. อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

สมมุติฐานในการวิจัย

ลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ - สังคมของเกษตรกรมีความสัมพันธ์กับความต้องการสินเชื่อเพื่อประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตร

นิยามศัพท์

ธ.ก.ส. หมายถึง ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง
เกษตรกรลูกค้า หมายถึง เกษตรกรที่ได้รับการสอบสวนเข้ามาเป็นลูกค้าของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ตามระเบียบข้อบังคับของธนาคาร

ความต้องการ หมายถึง ความต้องการสินเชื่อเพื่อประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตรของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. โดยแบ่งเป็น 2 ระดับคือ มาก น้อย

สินเชื่อเพื่อการประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตร หมายถึง การกู้เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายและเป็นค่าลงทุนในสินทรัพย์ในการประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตร เช่น การทำผลไม้กวน ผลไม้แช่อิ่ม การจักสาน การทอผ้า เป็นต้น

หนี้เงินกู้ หมายถึง สินเชื่อที่เกษตรกรกู้ยืมไปเพื่อเป็นค่าลงทุน เป็นค่าใช้จ่ายและการลงทุนในการเกษตรเพื่อประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตร

สภาพการถือครองที่ดิน หมายถึง สถานภาพถือครองพื้นที่ทำกินการเกษตรของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส

การติดต่อกับพนักงานสินเชื่อ หมายถึง จำนวนครั้งที่พนักงานไปติดต่อลูกค้าพร้อมกับจำนวนที่ลูกค้ามาติดต่อกับพนักงานที่ ธ.ก.ส. ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา 1 เมษายน 2543 – 31 มีนาคม 2544

จำนวน 1 – 5 ครั้ง เป็นระดับการติดต่อกับพนักงานสินเชื่อน้อย

จำนวน 6 – 10 ครั้ง เป็นระดับการติดต่อกับพนักงานสินเชื่อปานกลาง

จำนวน มากกว่า 10 ครั้ง เป็นระดับการติดต่อกับพนักงานสินเชื่อมาก

ความรู้เกี่ยวกับการให้บริการสินเชื่อ หมายถึง ความรู้ที่ได้จากการสอบถาม
ลูกค้าในการให้บริการสินเชื่อ จำนวน 10 ข้อ รวม 10 คะแนน โดยแบ่งระดับความรู้เกี่ยวกับการให้
บริการสินเชื่อ

คะแนน 1 – 4 มีความรู้เกี่ยวกับการให้บริการสินเชื่อน้อย

คะแนน 5 – 7 มีความรู้เกี่ยวกับการให้บริการสินเชื่อปานกลาง

คะแนน 8 – 10 มีความรู้เกี่ยวกับการให้บริการสินเชื่อมาก

รายได้สุทธิในการเกษตร หมายถึง รายได้การเกษตรหักต้นทุนการเกษตร

รายได้สุทธินอกการเกษตร หมายถึง รายได้นอกการเกษตรหักต้นทุนนอกการเกษตร

ประเภทอื่น ๆ ที่เกี่ยวเนื่องในการเกษตร หมายถึง ชนิดของอาชีพที่เกี่ยวเนื่องในการเกษตร
เช่นการทำอาหารสัตว์, การแปรรูปผลผลิตเกษตร, การทำปุ๋ยหมัก, การทอผ้า, การบรรจุหีบห่อ ฯลฯ

ประสบการณ์ประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวเนื่องในการเกษตร หมายถึงจำนวนปีที่ประกอบ
อาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวเนื่องในการเกษตร

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ (Independent Variables)

ตัวแปรตาม (Dependent Variable)

